

Brusel 17. října 2023
(OR. en)

14229/23

ECOFIN 1050
ENV 1126
CLIMA 477
FIN 1057

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	13696/23
Předmět:	Závěry Rady o mezinárodním financování opatření v oblasti klimatu s ohledem na 28. zasedání konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (COP 28), které se uskuteční ve dnech 30. listopadu až 12. prosince 2023 v Dubaji – závěry Rady (17. října 2023)

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o financování opatření v oblasti klimatu ve znění schváleném Radou (ECOFIN) na zasedání, které se konalo dne 17. října 2023.

ZÁVĚRY RADY PRO HOSPODÁŘSKÉ A FINANČNÍ VĚCI
O MEZINÁRODNÍM FINANCOVÁNÍ OPATŘENÍ V OBLASTI KLIMATU

RADA EVROPSKÉ UNIE,

1. SE ZNEPOKOJENÍM BERE NA VĚDOMÍ zjištění nejnovější zprávy o aktuálním stavu klimatu za období jednoho až deseti let (Global Annual to Decadal Climate Update Report), kterou vypracovala Světová meteorologická organizace a podle níž globální teploty pravděpodobně v příštích pěti letech vzrostou na rekordní úroveň a po dobu nejméně jednoho roku překročí 1,5 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí. UZNÁVÁ naléhavost vyjádřenou ve zjištěních šesté hodnotící zprávy Mezivládního panelu pro změnu klimatu (AR6), v níž se zdůrazňuje, že za účelem omezení oteplování na 1,5 °C ve srovnání s úrovní před průmyslovou revolucí je zapotřebí, aby se celosvětové emise skleníkových plynů nejpozději od roku 2025 již dále nezvyšovaly a aby se do roku 2030 úroveň emisí snížila o 43 % oproti roku 2019. POUKAZUJE NA závěry šesté hodnotící zprávy, že současné globální finanční toky na podporu přizpůsobení se změně klimatu jsou nedostatečné a finanční toky rovněž nedosahují úrovně potřebné ke splnění cílů v oblasti zmírňování změny klimatu ve všech odvětvích a regionech. ZDŮRAŽŇUJE zjištění zprávy, podle nichž je zapotřebí dostatečný celosvětový kapitál a jasný signál a podpora ze strany vlád, aby byly odstraněny překážky bránící přesměrování kapitálu na opatření v oblasti klimatu a byly navýšeny finanční toky určené na zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně. Připomíná rozhodnutí dohodnuté v Glasgow a v Šarm aš-Šajchu, podle něhož má být urychleno úsilí s cílem postupně ukončit výrobu energie z uhlí bez omezování emisí a neefektivní dotace na fosilní paliva.

2. V této souvislosti PŘIPOMÍNÁ, že dosažení cílů Pařížské dohody vyžaduje strukturální transformaci domácích a globálních ekonomik, finančních trhů a investic směrem ke klimatické odolnosti a klimatické neutralitě.

ZDŮRAZŇUJE, že čl. 2 odst. 1 písm. c) Pařížské dohody, který je klíčový pro posílení globální reakce na změnu klimatu, neboť stanoví sladění finančních toků s nízkoemisním rozvojem odolným vůči změně klimatu, je cílem i rozhodujícím předpokladem pro splnění ostatních cílů dohody. PODTRHUJE význam zásadní výměny názorů v rámci dialogu z Šarm aš-Šajchu s cílem lépe pochopit oblast působnosti čl. 2 odst. 1 písm. c) a jeho doplňkovost s článkem 9 Pařížské dohody¹. Zároveň ZNOVU OPAKUJE, že je třeba začlenit na pořad jednání nový bod týkající se čl. 2 odst. 1 písm. c), který bude otevřen na 5. zasedání konference smluvních stran Pařížské dohody, aby smluvní strany mohly diskutovat o tom, jak dosáhnout cíle podle tohoto článku. SE ZÁJMEM OČEKÁVÁ ambiciózní výsledek globálního hodnocení na konferenci COP28 zaměřený na budoucnost, který by měl obsahovat silné signály pro zásadní posun světové ekonomiky, finančních trhů a investic tak, aby otázka změny klimatu byla zohledňována při přijímání hospodářských a finančních rozhodnutí na domácí i celosvětové úrovni, jakož i ve vnitrostátních rozpočtech a v rámci systému financování rozvoje.

¹ Článek 9 požaduje, aby rozvinuté země, které jsou smluvními stranami, mobilizovaly finanční zdroje na zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně a poskytly je smluvním stranám, které jsou rozvojovými zeměmi; ostatní smluvní stranu k těmto vybízí na dobrovolné bázi.

3. ZNOVU OPAKUJE, že EU a její členské státy jednoznačně podporují ambiciózní provádění Pařížské dohody a sladění finančních toků s Pařížskými cíli a přijímají v tomto ohledu rozhodná opatření. PŘIPOMÍNÁ, že opatření na úrovni EU, včetně opatření směřujících k dosažení cíle čl. 2 odst. 1 písm. c), se opírají o komplexní soubor politik a nástrojů v rámci Zelené dohody pro Evropu, které zahrnují stávající zdroje v rámci víceletého finančního rámce EU, včetně Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa; programů v rámci dočasného nástroje na podporu oživení NextGenerationEU; plánu RePowerEU; inovačního fondu EU ETS, Modernizačního fondu a Programu InvestEU, přičemž všechny tyto programy a nástroje vyčlení 30 % nebo více svých výdajů na podporu domácích nebo mezinárodních opatření v oblasti klimatu. S uspokojením KVITUJE legislativní akty schválené v rámci balíčku EU „Fit for 55“ v roce 2023, které stanoví politiky EU v souladu s jejím závazkem snížit do roku 2030 své čisté emise skleníkových plynů alespoň o 55 % ve srovnání s úrovněmi z roku 1990 a dosáhnout nejpozději do roku 2050 klimatické neutrality, a to zejména posílením úlohy stanovování cen uhlíku na úrovni, které jsou v souladu s cílem Pařížské dohody, pokud jde o nárůst globální teploty.
4. ZDŮRAŽŇUJE, že podpora, mobilizace a usnadnění soukromého financování a investic mají zásadní význam a doplňují veřejné zdroje a opatření na financování opatření v oblasti klimatu, neboť soukromý sektor bude muset vynaložit největší podíl požadovaných investic. Se znepokojením BERE NA VĚDOMÍ rozsah soukromého financování, jehož prostřednictvím jsou v současné době podporovány činnosti, které s Pařížskou dohodou sladěny nejsou, a to zejména v odvětví fosilních paliv. Rovněž BERE NA VĚDOMÍ dotace a další pobídky škodlivé pro životní prostředí, které stále existují. VYZÝVÁ soukromé subjekty, aby sladily své finanční toky s cíli Pařížské dohody.

BERE NA VĚDOMÍ nový balíček opatření, který je součástí rámce EU pro udržitelné financování a jehož cílem je dále posílit a usnadnit činnost soukromého a finančního sektoru směřující k přechodu na klimaticky neutrální a udržitelné hospodářství do roku 2050, včetně návrhu nařízení o environmentálním, sociálním a správním ratingu, doporučení o financování transformace a dalšího rozšíření taxonomie EU o kritické hospodářské činnosti. OPAKUJE, že transparentnost týkající se materiálních a regulačních rizik v oblasti klimatu má zásadní význam pro předcházení negativním dopadům a může odměňovat ty, kteří dosahují nejlepších výsledků. VYZDVIHUJE přijetí evropských standardů pro podávání zpráv o udržitelnosti pro společnosti a jejich interoperabilitu s nedávno zveřejněnými globálními základními standardy Rady pro mezinárodní standardy udržitelnosti.

5. VÍTÁ nedávnou práci koalice ministrů financí pro opatření v oblasti klimatu, včetně zprávy o *posílení úlohy ministerstev financí při podpoře opatření v oblasti klimatu*, která ilustruje řadu různých způsobů, jakými mohou ministerstva financí pomoci začlenit opatření v oblasti klimatu do hospodářské, fiskální a finanční politiky. POUKAZUJE NA TO, že začleňování problematiky klimatu tímto způsobem může rovněž přispět k posílení mobilizace soukromých, domácích a mezinárodních zdrojů. PODPORUJE provádění plánu skupiny G20 v oblasti udržitelného financování s cílem navýšit udržitelné financování podporující Agendu 2030 a cíle Pařížské dohody.

6. PŘIPOMÍNÁ iniciativy EU a mezinárodní iniciativy zaměřené na mobilizaci investic, které umožní spravedlivou a udržitelnou transformaci a zároveň podpoří opatření v oblasti klimatu v rozvojových zemích. V tomto ohledu BERE NA VĚDOMÍ předběžná doporučení odborné skupiny na vysoké úrovni pro rozšíření udržitelného financování v zemích s nízkými a středními příjmy a skutečnost, že tato skupina podporuje model integrovaného strategického zapojení EU, který by zahrnoval celou řadu klíčových aktérů EU z vlád členských států, Evropské investiční banky (EIB), rozvojových finančních institucí, dárců, investorů z EU a podniků v EU. PŘIPOMÍNÁ, že EU již tuto cestu sleduje prostřednictvím svého přístupu „tým Evropa“, který je zakotven ve strategii Global Gateway, v jejímž rámci má v úmyslu mobilizovat až 300 miliard EUR investic do udržitelných a vysoce kvalitních projektů v letech 2021 až 2027, reagovat na potřeby partnerských zemí a zajistit trvalé přínosy pro místní komunity.
7. KONSTATUJE, že tento integrovaný strategický model je hnací silou nedávných zásadních iniciativ, jako jsou partnerství pro spravedlivou transformaci energetiky s Jihoafrickou republikou, Indonésií, Vietnamem a Senegalem s partnery skupiny G7+, přičemž vytváří kritické množství a slučuje financování rozvoje a soukromé financování s cílem urychlit transformaci energetiky na nulové čisté emise urychlením brzkého stažení aktiv s vysokými emisemi a zavádění obnovitelných zdrojů energie a zároveň podporuje spravedlivou transformaci pro dotčené komunity. ZDŮRAZŇUJE globální iniciativu EU pro zelené dluhopisy, v níž EIB stojí v čele konsorcia partnerů, včetně zejména rozvojových finančních institucí členských států, které přislíbily přibližně 1 miliardu EUR, s cílem pomoci partnerským zemím mobilizovat soukromý kapitál na udržitelné projekty. VÍTÁ iniciativu týmu Evropa pro přizpůsobení se změně klimatu a odolnost v Africe, kterou EU a Africká unie zahájily na konferenci COP27, v jejímž rámci budou zkombinovány stávající a nové programy ve výši více než 1 miliardy EUR a spojeny síly Evropské komise a několika členských států za účelem podpory přizpůsobení se změně klimatu v Africe, a SE ZÁJMEM OČEKÁVÁ její provádění.

8. Znovu POTVRZUJE pevné odhodlání EU a jejích členských států dosáhnout kolektivního cíle ve výši 100 miliard USD pro účely uvolnění finančních prostředků na opatření v oblasti klimatu do roku 2025, a to na smysluplná zmírňující opatření a za předpokladu transparentnosti provádění, přičemž OČEKÁVÁ, že tohoto cíle bude dosaženo v roce 2023, a NALÉHAVĚ VYZÝVÁ všechny ostatní dotčené země, aby v tomto ohledu zvýšily své úsilí. PŘIPOMÍNÁ, že EU, včetně jejích členských států a EIB, je největším přispěvatelem veřejných finančních prostředků na opatření v oblasti klimatu pro rozvojové země na celém světě, a ZNOVU OPAKUJE závazek pokračovat v plnění jejich spravedlivého podílu a posilovat synergie mezi financováním v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti. Opětovně POUKAZUJE na konstruktivní zapojení EU do jednání o novém kolektivním kvantifikovaném cíli v rámci Pařížské dohody. UZNÁVÁ, že poskytování veřejných financí je důležitou součástí tohoto nového kolektivního kvantifikovaného cíle, a PŘIPOMÍNÁ, že tento cíl musí být stanoven za předpokladu smysluplných zmírňujících opatření a transparentnosti provádění s přihlédnutím k potřebám a prioritám rozvojových zemí. ZDŮRAZŇUJE, že nový kolektivní kvantifikovaný cíl by měl odrážet celosvětové úsilí o mobilizaci finančních prostředků na opatření v oblasti klimatu ze všech zdrojů a od všech zúčastněných stran, a to veřejných, soukromých, domácích i mezinárodních, přičemž rozvinuté země budou v tomto úsilí i nadále hrát vedoucí úlohu. Důrazně VYBÍZÍ k diskusi, jejímž cílem je rozšířit základnu přispěvatelů pro nový kolektivní kvantifikovaný cíl, a VYZÝVÁ všechny smluvní strany Pařížské dohody, aby k tomuto celosvětovému úsilí přispěly v souladu se svými finančními možnostmi. ZDŮRAZŇUJE, že nový kolektivní kvantifikovaný cíl by měl být stanoven s ohledem na sladění finančních toků s dlouhodobými cíli Pařížské dohody a měl by k němu přispívat, a proto by jeho obsah, struktura a transformační dopad měly být pro tento účel vhodné.

9. Znovu POTVRZUJE odhodlání EU a jejích členských států navázat na výzvu COP26 z Glasgow, aby rozvinuté země v souvislosti s dosažením rovnováhy mezi zmírňováním změny klimatu a přizpůsobováním se této změně v rámci pravidelné spolupráce s ostatními smluvními stranami nejméně zdvojnásobily výši finančních prostředků, které poskytují rozvojovým zemím pro účely přizpůsobení se změně klimatu, a to na 40 miliard USD do roku 2025 ve srovnání s úrovněmi z roku 2019. ZDŮRAŽŇUJE, že je důležité poskytovat smysluplnou podporu nejchudším a nejzranitelnějším zemím a komunitám, jako jsou nejméně rozvinuté země a malé ostrovní rozvojové státy. SE ZÁJMEM OČEKÁVÁ spolupráci s partnery z rozvojových zemí s cílem zlepšit jejich přístup k financování opatření pro přizpůsobení se změně klimatu – mimo jiné tím, že k těmto opatřením budou přistupovat jako k prioritě při plánování a ve svých vnitrostátních rozpočtech a budou sledovat s nimi související výdaje v rámci svých vnitrostátních rozpočtových cyklů – a s cílem zachovat vysokou úroveň spolupráce s těmito partnery, která by mohla zajistit a usnadnit přístup k financování.
10. Znovu OPAKUJE, že EU a její členské státy budou konstruktivně usilovat o úspěšný výsledek práce, kterou bude zapotřebí odvést v návaznosti na konferenci COP27 ohledně nových mechanismů financování, včetně fondu, s cílem pomoci rozvojovým zemím, které jsou obzvláště zranitelné, při reakci na ztráty a škody spojené s nepříznivými dopady změny klimatu, a ZDŮRAŽŇUJE, že tato pomoc by měla být kombinována s pobídkami pro přizpůsobení se změně klimatu a odolnost a je důležitá pro nejméně rozvinuté země a malé ostrovní rozvojové státy. ZDŮRAŽŇUJE, že musí být zajištěna koordinace a doplňkovost stanovených nových mechanismů financování se stávajícími mechanismy financování, a to na základě Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) a Pařížské dohody i mimo ně.

VYZÝVÁ partnery ze všech regionů, kteří tak mohou učinit, aby rozšířili svou podporu a uznali potřebu široké škály zdrojů, a aby tak navázali na stávající zdroje, fondy, procesy a iniciativy a doplňovali je s cílem zajistit lepší koordinaci a odstranit zjištěné hlavní nedostatky ve stávajícím prostředí financování. PŘIPOMÍNÁ, že členské státy EU aktivně přispívají ke globálním iniciativám zaměřeným na zvýšení a zlepšení ochrany chudých a zranitelných osob tím, že poskytují a usnadňují více kvalitnějšího, předem vyčleněného financování pro předcházení katastrof souvisejících s klimatem.

11. S cílem navýšit globální finanční toky zaměřené na řešení potřeb a priorit všech zemí, a zejména rozvojových zemí, OCENJUJE nedávný vývoj, který reaguje mimo jiné na výzvu konference COP27 a na další nedávné iniciativy, jež naléhavě vyzývají mnohostranné rozvojové banky a mezinárodní finanční instituce, aby reformovaly postupy, priority, vizi a model mnohostranných rozvojových bank s cílem řešit celosvětovou klimatickou krizi. KVITUJE nedávný pokrok, pokud jde o plán vývoje Světové banky, zejména pokrok, jehož bylo dosaženo při posilování nástrojů reakce na krizi. PODPORUJE ambiciózní plán skupiny G20 pro provádění doporučení obsažených v přezkumu rámce kapitálové přiměřenosti mezinárodních rozvojových bank skupiny G20 a BERE NA VĚDOMÍ, že v rámci tohoto plánu může být další prostor pro poskytování úvěrů ve výši přibližně 200 miliard USD v průběhu nadcházejících deseti let, a to na základě počátečních prováděných a zvažovaných opatření rámce kapitálové přiměřenosti, včetně balíčku přijatého na zasedáních na jaře roku 2023, který by měl v příštích deseti letech zvýšit úvěrovou kapacitu Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj o 50 miliard USD. VYZÝVÁ mezinárodní rozvojové banky, aby dále pokročily v provádění doporučení rámce kapitálové přiměřenosti a zároveň zachovaly svou dlouhodobou finanční udržitelnost, robustní úvěrové ratingy a status přednostního věřitele.

OCEŇUJE, že mezinárodní rozvojové banky se snaží pokračovat v ambiciózním úsilí o posílení koordinované reakce na globální výzvy, včetně změny klimatu, jak se ukázalo mimo jiné u příležitosti summitu o novém globálním finančním paktu. VÍTÁ skutečnost, že deset mezinárodních rozvojových bank zavedlo společnou metodiku pro sladění nových operací s Pařížskou dohodou a že Skupina Světové banky oznámila postup, jehož cílem je do nových projektů lépe začlenit dopad financování úsilí v oblasti klimatu na přizpůsobování se změně klimatu a její zmírňování.

12. VYZÝVÁ v tomto ohledu mezinárodní rozvojové banky a další rozvojové finanční instituce, jakož i vývozní úvěrové agentury, aby co nejdříve ukončily financování projektů v odvětví energetiky z fosilních paliv. OPĚT VYZÝVÁ Evropskou komisi, aby v rámci OECD dosáhla dohody o ukončení státem podporovaných vývozních úvěrů na projekty v odvětví energie z fosilních paliv. Než bude dosaženo dohody na úrovni OECD, PŘIPOMÍNÁ záměr členských států stanovit ve svých vnitrostátních politikách do konce roku 2023 vlastní vědecky podložené lhůty pro ukončení státem podporovaných vývozních úvěrů na projekty v odvětví energie z fosilních paliv, ledaže se jedná o omezené a jasně definované okolnosti, které jsou v souladu s limitem nárůstu teploty o 1,5 °C a s cíli Pařížské dohody. VÍTÁ modernizaci ujednání OECD o vývozních úvěrech, která vytváří další pobídky na podporu širší škály transakcí šetrných ke klimatu.

13. VÍTÁ dynamiku, které bylo dosaženo, a VYZDVIHUJE pozoruhodný soubor pracovních produktů a iniciativ, které poskytl summit Nového globálního paktu o financování, týkajících se mimo jiné toho, jak řešit okolnosti rostoucího zadlužení, klimatické krize, lepšího využívání zvýhodněného financování, pákového efektu dodatečného soukromého financování opatření v oblasti klimatu nebo uvolnění nových zdrojů financování pro země, které jsou nejvíce vystaveny změně klimatu. SE ZÁJMEM OČEKÁVÁ další posouzení několika důležitých otázek projednávaných na summitu.
14. PODTRHUJE výzvu k přijetí opatření pro trh s uhlíkem navázaný na Pařížskou dohodu, vyhlášenou na summitu Nového globálního paktu o financování, jejímž cílem je zajistit naplnění potenciálu spolehlivě koncipovaných domácích a mezinárodních trhů s uhlíkem s vysokou integritou, které mohou tlačit nezbytné snižování emisí, přičemž splnění této výzvy by mohlo generovat značné finanční toky pro zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně, a podpořit tak všechny cíle Pařížské dohody. VYZÝVÁ další strany, aby se k výzvě připojily a provedly ji spolu s 31 původními signatáři, a PŘIPOMÍNÁ, že podobné zásady podporuje prohlášení o „zásadách trhu s uhlíkem s vysokou integritou“, které bylo schváleno na summitu skupiny G7 v květnu 2023.
15. ŽÁDÁ Evropskou komisi, aby poskytla přehled mezinárodních toků financování opatření v oblasti klimatu z EU za rok 2022, a to i z jejích členských států a Evropské investiční banky, aby jej Rada schválila před 28. zasedáním konference smluvních stran Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC COP28).